

Коротко розглянемо ЕОР, що застосовуються в початковій школі. Ресурси, що найчастіше використовуються вчителями початкової школи мають гриф Міністерства освіти і науки України та пройшли апробацію за різними показниками психолого-педагогічну; дизайн-ергономічну; техніко-технологічну оцінку провідними спеціалістами країни.

Прикладом таких посібників є педагогічні програмні засоби з математики, української мови, природознавства, мистецтва, які можна завантажити з сервера «Розумники». Зміст кожного предмету за класами вміщено на одному диску та складається з 35 мультимедійних уроків. Кожен урок розкриває конкретну тему згідно з навчальної програми та містить засоби для пояснення необхідної теми: малюнки світлина, анімації, дикторський супровід, аудіо- та відеофрагменти, зразкове виконання практичних завдань тощо.

Підсумовуючи, зазначимо, що такі електронні навчальні посібники призначені для вчителя. У більшості випадків герої розповідають навчальний матеріал. Матеріали посібників можна використати на етапі вивчення нового матеріалу або ж на етапі закріплення вивченого матеріалу. При цьому важливим є врахування здобутих результатів навчання учнів. Тільки в цьому випадку можна здійснити розвиток пізнавальних інтересів, інтелектуальних і творчих здібностей молодших школярів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
2. Мельник О. Розвиток електронних освітніх ресурсів для організації навчально-виховного процесу в системі початкової освіти. *Початкова школа*. 2015. №5. С. 40-44.
3. Положення про електронні освітні ресурси. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.
4. Рибалко О.О. Проектування електронних освітніх ресурсів навчання математики в початковій школі з використанням системи ADOBE FLASH: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к-та пед. наук : 13.00.10. Київ, 2017. 25 с.

Влада БОЛОТОВА,

студентка з курсу факультету психолого-педагогічної освіти
та мистецтв

Науковий керівник: **Ольга ПОПОВА,**
к.п.н., доцент (БДПУ)

ФОРМУВАННЯ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Реалізація компетентнісного підходу в освітньому процесі початкової школи передбачає оновлення змісту, перш за все, удосконалення методів, прийомів, засобів і форм навчання. Цій проблемі приділяли увагу М. Вашуленко, І. Гудзик, С. Дубовик, К. Пономарьова, О. Прищепа, О. Савченко та ін. У своїх працях вони розглядали окремі аспекти

формування комунікативної компетентності, а саме: аудіативних умінь молодших школярів; діалогічного і монологічного мовлення, функціональний підхід до вивчення мовного матеріалу в початковому курсі української мови тощо. Однак, як переконує М. Вашуленко, повноцінне забезпечення компетентнісного підходу потребує створення цілісної методики формування комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти, яка б адаптувала сучасні новаторські методи, прийоми, засоби, форми організації освітньої діяльності в процес навчання української мови з метою розвитку особистості молодшого школяра. Відповідно до змісту початкової мовної освіти комунікативна компетентність охоплює три складники (мовленнєвий, мовний, соціокультурний). Причому в нашому дослідженні мовленнєву компетентність будемо ототожнювати з дискурсивною як здатність поєднувати повідомлення у зв'язні дискурси.

Мета – розробити й апробувати методику формування дискурсивної компетенції молодших школярів на уроках української мови. **Методи дослідження.** Аналіз і синтез наукових джерел під кутом зору досліджуваної проблеми; експеримент, узагальнення його результатів.

Дискурсивна компетенція – це сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів і досвіду діяльності учня) відносно певного кола предметів і процесів реальної дійсності, необхідних для якісної особистісної та соціально-значущої продуктивної діяльності.

Спираючись на висновки наукових джерел, анкетувань молодших школярів, спостережень за мовленнєвою поведінкою на уроках української мови, вважали за потрібне, по-перше, розробити комплекс вправ, виконання яких учнями сприяло формуванню їх дискурсивної компетенції; по-друге, апробувати під час виробничої практики й зробити відповідні узагальнення. З цією метою визначили мінімальні вміння й досвід здобувачів початкової освіти, які свідчать про певний рівень дискурсивної компетенції: ефективно використовувати лексичне й граматичне багатство української мови в процесі спілкування; усвідомлено мотивувати своє спілкування та обирати тему для нього, враховуючи ситуацію; налагоджувати контакт зі співрозмовником; уміти продукувати тексти різних стилів і жанрів; висловлювати власну думку щодо предметів, явищ чи подій; узагальнювати матеріал і робити висновки; критично оцінювати власне і чуже мовлення.

Для нас було цілком зрозумілим, що сформувати дискурсивні компетенції молодших школярів, тобто навчити спілкуватися, виховати гарного співрозмовника, неможливо без застосування інноваційних технологій, оскільки вони відображають динамічні зміни в навколишньому світі й орієнтовані на розвиток різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості.

Результати констатувального етапу експерименту, який проводився на базі ЗЗСО №3 міста Бердянська, дозволили стверджувати, що розвиток дискурсивної компетенції здобувачів початкової школи потребує вдосконалення.

Метою формувального експерименту була перевірка ефективності розробленого комплексу вправ для формування дискурсивної компетенції

молодших школярів на уроках української мови. Розвиваючи мовлення учнів, ми намагалися заохочувати їх занотовувати свої думки, враження; писати про те, що їх справді хвилює. Під час навчальної діяльності відбувалося вправління молодших школярів у написанні окремих речень і зв'язних висловлювань за ілюстраціями, прочитаним, навчальною ситуацією, подіями з життя тощо. Такі завдання орієнтовані на вдосконалення монологічного та діалогічного мовлення. Водночас проводилася робота з деформованим текстом та запис поновленого його варіанту (упорядкування частин тексту, окремих речень, добір заголовка, усунення порушення логічності й послідовності викладу думок, одноманітних конструкцій речень, невинуватених лексичних повторів).

Головними умовами формування дискурсивної компетенції молодших школярів визначено такі: врахування вікових, психофізіологічних особливостей становлення мовленнєвої діяльності учнів; особистісний досвід учня; готовність до спілкування. Під час апробації комплексу вправ з метою формування дискурсивної компетенції учнів на уроках української мови дійшли висновків, що значну роль в результативності такої діяльності відігравали такі показники: емоційність (у діалозі), дотримання норм літературного мовлення; вияви творчості; словниковий запас; побудова тексту.

Основні висновки. Аналіз результатів дослідного навчання показав, що учні експериментальних класів (ЕК) досягли високого і середнього рівня сформованості дискурсивної компетенції, а в контрольних класах (КК) цей показник на нижчому рівні (відповідно 35% і 53% в ЕК та 21% і 38% в КК). Узагальнення апробації запропонованого комплексу вправ, виконання яких молодшими школярами на уроках української мови забезпечило формування дискурсивної компетенції, підтвердило оптимальність методів і прийомів, умов і засобів навчання меті й завданням експерименту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Прищепя О. Ю. Розвиток мовленнєвої компетентності учнів 1-2 класів. *Початкова школа*. 2013. №8. С. 17-20.

ЯНА КАПУСТІНА,

студентка 1 курсу другого рівня вищої освіти
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Науковий керівник: **Катерина СТЕПАНЮК,**
к.пед.н., доцент (БДПУ)

ДО ПРОБЛЕМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ОБДАРОВАНOSTІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Цілеспрямований розвиток інтелектуального потенціалу зведено в Україні в ранг державної політики. Перед системою освіти стоїть завдання: на тлі підвищення загального рівня освіченості населення забезпечити умови для ефективного розвитку обдарованості дітей. Основи освітньої політики держави щодо роботи з обдарованими учнями висвітлено Державному стандарті початкової загальної освіти (2018 р.), законах